

Deklaracija Evropskih Ministara za stručno obrazovanje i usavršavanje,
i Evropske Komisije,
održana u Kopenhagenu 29. i 30. novembra 2002. godine,
po pitanju poboljšavanja Evropske saradnje u stručnom obrazovanju i
usavršavanju

' Kopenhagenska Deklaracija '

Godinama saradnja na Evropskom nivou unutar obrazovanja i usavršavanja igra odlučujuću ulogu u kreiranju budućeg Evropskog društva.

Ekonomski i društveni razvoji u Evropi u protekloj dekadi uveliko povećavaju potrebu za Evropskom dimenzijom obrazovanja i usavršavanja. Štaviše, tranzicija ka znanju zasnovanom na ekonomiji, sposobnom za značajan ekonomski rast sa brojnijim i boljim poslovima i većom društvenom kohezijom, donosi nove izazove za razvoj ljudskih resursa.

Uvećanje Evropske Unije dodaje novu dimenziju i jedan broj izazova, mogućnosti i zahtijeva za rad na polju obrazovanja i usavršavanja. Naročito je važno to, da bi pridružene zemlje članice trebale biti integrisane kao partneri u budućoj saradnji za inicijative u obrazovanju i usavršavanju na Evropskom nivou od samog početka.

Uspješan razvoj Evropskih programa za obrazovanje i usavršavanje je ključni faktor za poboljšavanje saradnje na Evropskom nivou.

Bolonjska deklaracija za visoko obrazovanje iz juna 1999. godine označila je uvod nove poboljšane Evropske saradnje u ovom području.

Lisabonski Evropski Savjet je u martu 2000. godine prepoznao značajnu ulogu obrazovanja, kao integralni dio ekonomskih i društvenih politika, kao instrument za ojačavanje Evropske takmičarske moći u cijelom svijetu, i kao garanciju za osiguravanje kohezije naših društava i puni razvoj naših građana. Evropski Savjet postavio je strategijski cilj za Evropsku Uniju da postane svijetska najdinamičnija ekonomija zasnovana na znanju. Razvoj visoko kvalitetnog stručnog obrazovanja i usavršavanja je krucijalni i integralni dio ove strategije, prvenstveno u smislu promovisanja društvene inkluzije, kohezije, mobilnosti, zapošljivosti i takmičenja.

Izveštaj o ' Konkretnim budućim ciljevima sistema obrazovanja i usavršavanja' odobren od Stokholmskog Evropskog Savjeta u martu 2001. godine, identifikovao je nova područja za zajedničke radnje na Evropskom nivou, u cilju postizanja ciljeva postavljenih od Lisabonskog Evropskog Savjeta. Ova područja

zasnovana su na tri strategijska cilja u izvještaju; npr. poboljšavanje kvaliteta i efikasnosti sistema obrazovanja i usavršavanja u Evropskoj Uniji, olakšavajući pristup svima prema sistemima obrazovanja i usavršavanja, i otvaranje sistema obrazovanja i usavršavanja prema širem svijetu.

Evropski Savjet je u Barseloni u martu 2001. godine odobrio Program rada o praćenju ciljeva izvještaja, kojim se traži da Evropsko obrazovanje i usavršavanje postane referenca svjetskog kvaliteta do 2010. godine. Dalje, poziva se na dalju akciju za uvođenje instrumenata radi osiguravanja transparentnosti diploma i kvalifikacija, uključujući promovisanje akcije slično Bolonjskom procesu, ali prilagođena polju stručnog obrazovanja i usavršavanja.

U odgovoru na Barselonin mandat, Savjet Evropske Unije (Obrazovanje, Mladi i Kultura) usvojio je 12. novembra 2002. godine Rezoluciju o ojačavanju saradnje u stručnom obrazovanju i usavršavanju. Ova rezolucija poziva države članice i Komisiju unutar okvira odgovornosti za uključivanje zemalja kandidata i EFTA – EEA zemalja, kao i socijalnih partnera, u promovisanju povećane saradnje u stručnom obrazovanju i usavršavanju.

Strategije za doživotno učenje i mobilnost su esencijalne za promovisanje zapošljivosti, aktivnog građanstva, društvene inkluzije i ličnog razvoja.¹ Razvijanje Evrope zasnovane na znanju i osiguravanje da Evropsko tržište rada bude otvoreno za svem glavni je izazov sistemima stručnog obrazovanja i usavršavanja u Evropi i kod svih uključenih učesnika. Tačna je i potreba da se svi ovi sistemi stalno prilagođavaju novim razvojem i zahtjevima za promjene u društvu. Ojačana saradnja u stručnom obrazovanju i usavršavanju biće važan doprinos za osiguravanje uspješnog širenja Evropske Unije i ispunjavanje ciljeva identifikovanih od strane Evropskog Savjeta u Lisabonu. Cedefop i Fondacija Evropskog Usavršavanja važna su tijela za podršku ovoj saradnji.

Vitalna uloga socijalnih partnera u društveno-ekonomskom razvoju reflektuje se u kontekstu Evropskog socijalnog dijaloga i Evropskog okvira akcije socijalnih partnera za doživotni razvoj kompetencija i kvalifikacija, dogovorenih u martu 2002. godine. Socijalni partneri imaju nezamjenjivu ulogu u razvoju, vrednovanju i priznavanju stručnih kompetencija i kvalifikacija na svim nivoima i partneri su u promociji pojačane saradnje u ovom području.

Sljedeći glavni prioriteti biće usaglašeni kroz saradnju u stručnom obrazovanju i usavršavanju:²

¹ Prioriteti identifikovani u Rezoluciji o doživotnom učenju usvojenj od strane Savjeta Evropske Unije (Obrazovanje i Mladi) od 27. juna 2002. godine

² Prioriteti identifikovani u Rezoluciji o promociji Evropske saradnje po pitanju stručnog obrazovanja i usavršavanja odobreno od strane Savjeta Evropske Unije (Obrazovanje, Mladi i Kultura) od 12. novembra 2002. godine

Na osnovu ovih prioriteta imamo za cilj povećavanje dobrovoljne saradnje u stručnom obrazovanju i usavršavanju, u cilju promovisanja međusobnog povjerenja, transparentnosti i priznavanja kompetencija i kvalifikacija, i na taj način uspostavljanje osnove za povećanje mobilnosti i olakšavanja pristupa doživotnom učenju.

Evropska dimenzija

- Ojačavanje Evropske dimenzije u stručnom obrazovanju i usavršavanju sa ciljem poboljšavanja bliže saradnje, partnerstva i drugih tranzicionih inicijativa, sve u cilju podizanja profila područja Evropskog obrazovanja i usavršavanja u međunarodnom kontekstu, tako da će Evropa biti priznata kao svjetska referenca za učenike.

Transparentnost, informacija i upravljanje

- Povećavanje transparentnosti u stručnom obrazovanju i usavršavanju kroz implementaciju i racionalizaciju informacijskog oruđa i mreža, uključujući integraciju postojećih instrumenata, kakvi su Evropski CV, sertifikati i diplomski dodaci, Zajednički Evropski okvir reference za jezike i EUROPASS u jednom okviru.
- Ojačavanje politika, sistema i praksi koje pomažu informaciju, upravljanje i savjetovanje u Državama Članicama, na svim nivoima obrazovanja, usavršavanja i zaposlenja, naročito po pitanjima koja se tiču pristupa učenju, stručnom obrazovanju i usavršavanju i prenosu i priznavanju kompetencija i kvalifikacija, u cilju pomoći profesionalnoj i geografskoj mobilnosti građanima Evrope.

Priznavanje kompetencija i kvalifikacija

- Istraživanje kako transparentnost, upoređivanje, prenošenje i priznavanje kompetencija i / ili kvalifikacija, između različitih zemalja i na različitim nivoima, može biti unapređena razvijanjem referentnih nivoa, zajedničkih principa za sertifikat i zajedničkih mjera, uključujući sistem kreditnog transfera za stručno obrazovanje i usavršavanje.
- Povećanje podrške razvoju kompetencija i kvalifikacija na sektorskom nivou, ojačavanjem saradnje i koordinacije, koja posebno uključuje socijalne partnere. Nekoliko inicijativa na zajedničkoj, bilateralnoj i multilateralnoj saradnji, uključujući one već identifikovane u različitim sektorima sa ciljem na međusobno priznavanje kvalifikacija, ilustruje ovaj pristup.
- Razvijanje seta zajedničkih principa koja se odnose na vrednovanje neformalnog i formalnog učenja sa ciljem osiguravanja veće

kompatibilnosti među pristupima u različitim zemljama i na različitim nivoima.

Osiguranje kvaliteta

- Promovisanje saradnje u osiguravanju kvaliteta sa posebnim fokusom na razmjenu modela i metoda, kao i zajedničkih kriterija i principa za kvalitet u stručnom obrazovanju i usavršavanju.
- Davanje pažnje nastavničkim potrebama za učenje i usavršavanje unutar svih vidova stručnog obrazovanja i usavršavanja.

Sljedeći principi biće osnova za poboljšavanje saradnje u stručnom obrazovanju i usavršavanju:

- Saradnja bi se trebala zasnivati na cilju iz 2010 . godine, postavljenom od strane Evropskog Savjeta u skladu sa detaljnim programom rada i praćenjem ciljeva izvještaja u cilju osiguravanja koherentnosti sa ciljevima postavljenim od strane Savjeta Evropske Unije (Obrazovanje, Mladi i Kultura).
- Mjerenja bi trebala biti dobrovoljna i osobito razvijana kroz zasnovanu saradnju.
- Inicijative moraju biti fokusirane na potrebama građana i korisničkih organizacija.
- Kooperacija treba biti inkluzivna i treba uključivati Države Članice, Komisiju, zemlje kandidate, EFTA-EEA zemlje i socijalne partnere.

Praćenje ove deklaracije trebalo bi uraditi na način koji slijedi, radi osiguravanja efektivnosti i uspješne implementacije pojačane Evropske saradnje u stručnom obrazovanju i usavršavanju:

1. Implementacija proširene saradnje u stručnom obrazovanju i usavršavanju biće postepeno integrisani dio sprovođenja ciljeva izvještaja. Komisija će dati ovaj integrisani pristup u njenom izvještavanju Savjetu Evropske Unije (Obrazovanje, Mladi i Kultura) unutar već određenog rasporeda za rad i ciljeve izvještaja. Ova ambicija je da se u potpunosti integriše rad na ojačavanju saradnje u stručnom obrazovanju i usavršavanju i sprovođenju ciljeva izvještaja.
2. Postojeća Komisijska radna grupa, kojoj će biti dat sličan status kao i radnim grupama unutar sprovođenja ciljeva izvještaja, ubuduće uključujući Države Članice, EFTA-EEA zemlje, zemlje kandidate i Evropske socijalne partnere, nastaviće da radi u cilju osiguravanja efektivne implementacije i

koordinacije ojačavanja saradnje u stručnom obrazovanju i usavršavanju. Neformalni sastanci Generalnih Direktora za stručno usavršavanje, koji su doprinjeli lansiranju ove inicijative u Brugi 2001. godine, igraće važnu ulogu u fokusiranju i animiranju sprovođenju rada.

3. Unutar ovog okvira početni fokus između sadašnjeg perioda i 2004. godine biće na konkretna područja gdje se je rad već u progresu, npr. razvijanje jednostavnog transparentnog okvira, kreditni transfer u stručnom obrazovanju i usavršavanju i razvijanje kvalitetnih oruđa. Druga područja, koja će odmah biti uključena kao potpuni integralni dio rada u sprovođenju ciljeva izvještaja organizovanih u osam radnih grupa i jednu idnikatorsku grupu, biće doživotno usmjeravanje, neformalno učenje i usavršavanje nastavnika i trenera u stručnom obrazovanju i usavršavanju. Komisija će uključiti progres u vezi ovih radnji u svom izvještaju pomenutim u paragrafu 1.

Ministri odgovorni za stručno obrazovanje i usavršavanje i Evropska Komisija, potvrdili su neophodnost preduzimanja ciljeva i prioriteta za radnje postavljene u ovoj deklaraciji i učestvovanje u okviru za ojačanje saradnje u stručnom obrazovanju i usavršavanju, uključujući socijalne partnere. Ponovni sastanak biće održan za dvije godine da bi se vidio napredak i dao savjet o prioritetima i strategijama.